

რიცხვითი მეთოდები - ლექცია 1

- ბირთვულ რეაქტორში თანაბრად გადანაწირებული რადიოაქტიული კონტამინანტის კონცენტრაცია, c , ბექვირელ ლიტრებში ($\frac{\text{ბეჭ}}{\text{ლ}} \text{ ლ}$) იზომება. კონტამინანტის რაოდენობა შემდეგი დაშლის სისწრაფით მცირდება:

$$\text{დაშლის სისწრაფე} = -kc,$$

სადაც k მუდმივაა ერთეულით დღე^{-1} . შესაბამისად, რეაქტორში არსებული კონტამინანტის კონცენტრაციის ცვლილებას აღწერს დიფერენციალური განტოლება:

$$\frac{dc}{dt} = -kc.$$

საწყის მომენტში ($t = 0$) კონტამინანტის კონცენტრაციაა $c(0) = 100 \frac{\text{ბეჭ}}{\text{ლ}}$. დაშლის

სისწრაფეა $k = 0.175 \text{ დღე}^{-1}$.

- იპოვეთ კონტამინანტის კონცენტრაციის დროზე დამოკიდებულების ფუნქცია ანალიტიკურად, დიფერენციალური განტოლების ამოხსნით.
- ოილერის მეთოდის გამოყენებით იპოვეთ კონტამინანტის კონცენტრაცია საწყისი მომენტიდან 12 დღის განმავლობაში. ბიჯის ზომად გამოიყენეთ $\Delta t = 1 \text{ დღე}$.
- ააგეთ ანალიტიკურად მიღებული და რიცხვითი ამონახსნები ერთსა და იმავე გრაფიკზე. როგორ შეგვიძლია ცდომილების კვანტიფიკაცია?
- შეამცირეთ ბიჯის ზომა ($\Delta t = 0.5 \text{ დღე}, \Delta t = 0.1 \text{ დღე}$) და შეადარეთ მიღებული შედეგები ერთმანეთს და ანალიტიკურ ამონახსნს.
- ააგეთ $\Delta t = 0.1 \text{ დღე}$ ამონახსნი *semilog* გრაფიკზე ($\ln(c) \text{ vs. } t$), *semilogy(t,c)* ბრძანების გამოყენებით და იპოვეთ გრაფიკის დახრილობა. რას აღნიშნავს დახრილობის მნიშვნელობა?

- 21-22 გვერდებზე ამოცანები 1.9, 1.10, 1.15.